

Sygn. akt III Nsm 261/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2022 roku

Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Wojciech Kokociński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Angelika Zachęś

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2022 roku w Nakle nad Notecią

na rozprawie sprawy

z urzędu

z udziałem P. S. i S. S. (1)

o ograniczenie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi A. i N. rodz. S.

postanawia

- ograniczyć P. S. ur. (...) w B. i S. S. (1) ur. (...) w B. władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi A. S. ur. (...) w B. i N. S. ur. (...) w B. poprzez poddanie wykonywania tej władzy stałemu nadzorowi kuratora sądowego, którego zobowiązać do składania sprawozdań z powierzonego nadzoru co 3 miesiące, przy czym termin pierwszego sprawozdania wyznaczyć na dzień 10 stycznia 2023 roku;
- stwierdzić, że uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sędzia Sądu Rejonowego Wojciech Kokociński

Sygn. akt: III Nsm 261/22

UZASADNIENIE

W dniu 7 marca 2022 roku Zespół Szkolno-Przedszkolny w P. złożył wniosek do tutejszego Sądu o wgląd w sytuację rodzinną małoletnich A. i N. rodzeństwa S. wskazując na niską frekwencję dzieci w szkole, usprawiedliwianie nieobecności przez mamę z różnych powodów, duże zaległości w realizacji materiału edukacyjnego i brak efektów rozmów z matką odnośnie poprawy tej sytuacji. Sąd w celu weryfikacji tych informacji zlecił kuratorowi sądowemu przeprowadzenie w miejscu zamieszkania małoletnich A. i N. rodzeństwa S. wywiadu środowiskowego. Po otrzymaniu drugiego sprawozdania od kuratora postanowieniem z dnia 20 września 2022 roku wszczął z urzędu postępowanie o ograniczenie władzy rodzicielskiej P. S. i S. S. (1) nad ich małoletnimi dziećmi A. i N. rodzeństwem S. z uwagi na ich dobro.

Uczestniczka P. S. nadesłała dokumentację leczenia dzieci i wniosła o nieograniczanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi ze względu na brak podstaw ku temu.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

Małoletni A. S. ur. (...) w B. oraz N. S. ur. (...) w B. są dziećmi uczestników P. S. i S. S. (1). Oboje rodzice posiadają pełnię władzy rodzicielskiej nad małoletnimi. Małoletni A. uczęszcza obecnie do VII klasy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w P., tą samą szkołę ukończyła jego siostra N., która od września b.r. rozpoczęła naukę w Technikum Weterynaryjnym w B. przy ul. (...). Zarówno A. jak i N. w trakcie nauki w szkole podstawowej bardzo często opuszczają zajęcia lekcyjne,

w ciągu ostatnich 4 lat nauki szkolnej ich frekwencja średnio nie przekraczała 50% obecności w szkole. Małoletni zawsze mają usprawiedliwane nieobecności przez mamę oraz przynajmniej po trzy oceny z każdego przedmiotu, tak aby byli klasyfikowani na koniec roku szkolnego. Dzieci z uwagi na opuszczanie zajęć mają duże braki edukacyjne, nauczyciele wielokrotnie rozmawiali z matką małych na temat problemów w realizacji obowiązku szkolnego, uczestniczka była zapraszana nawet na spotkanie przez dyrektora szkoły, P. S. nieobecności dzieci najczęściej tłumaczyła ich chorobami, złym samopoczuciem bądź innymi problemami, np. brakiem połączenia z internetem w trakcie nauczania zdalnego. Na prośbę Szkoły w P. uczestniczka w 2019 roku złożyła wniosek o objęcie dzieci nauczaniem indywidualnym, jednakże nie został on uwzględniony z uwagi na brak przeciwwskazań zdrowotnych do uczęszczania dzieci na zajęcia stacjonarne w szkole (są one jedynie zwolnione z zajęć wychowania fizycznego). Małoletni A. i N. nie sprawiają w szkole żadnych problemów wychowawczych, są lekko wycofani, nie wchodzi w konflikty, właściwie odnoszą się do nauczycieli i rówieśników.

Dowód: zeznania uczestniczki P. S. /k.121 akt/;

zeznania świadka M. B. /k.120v akt/;

wniosek o wgląd w sytuację rodziny /k.2 akt/;

sprawozdania z wywiadów środowiskowych z miejsca zamieszkania

uczestników /k.4-5, 8-9 akt/;

odpis skrócony aktu urodzenia małego A. S. /k.13 akt/;

odpis skrócony aktu urodzenia małej N. S. /k.14 akt/;

dokumentacja leczenia małych A. i N. rodzeństwa S.

/k.23-35, 38-73 akt/;

dokumentacja szkolna małych A. i N. rodzeństwa S.

/k.74-118 akt/.

Uczestniczka P. S. zamieszkuje wraz z mężem S. S. (1) i małoletnimi dziećmi w domu o powierzchni 180 m² położonym w G., składającym się z salonu, czterech sypialni, kuchni, dwóch łazienek. Lokal jest wyposażony w nowoczesne meble, sprzęt gospodarstwa domowego i aparaturę audiowizualną, opłaty ponoszone są regularnie i wynoszą: prąd 300 złotych co dwa miesiące, zakup drewna na opał, podatek od nieruchomości, opłata za wodę i śmieci. Dzieci mają do dyspozycji odrębne pokoje należycie przystosowane do ich wieku i potrzeb. Uczestniczka ma 34 lata, z zawodu jest technologiem żywienia, obecnie nie pracuje, choruje na astmę oskrzelową, ma tętniaka w okolicy serca, nie spożywa alkoholu ani narkotyków, zajmuje się prowadzeniem domu. P. S. pobiera świadczenia 500 plus oraz zasiłki pielęgnacyjne na małych w łącznej kwocie 400 zł miesięcznie. Mąż uczestniczki jest przedsiębiorcą, ma 35 lat, jego firma zajmuje się montażem konstrukcji stalowych, bardzo często realizuje kontrakty za granicą na całym świecie, zarabia około 600-700 euro tygodniowo, do domu przyjeżdża średnio co dwa miesiące, nie posiada uzależnień. Relacje między małżonkami i dziećmi są prawidłowe, w mieszkaniu jest czysto, zadbane, małe mają własne laptopy, zapewniony dostęp do internetu, rodzice zabezpieczają wszystkie ich potrzeby bytowe. W rodzinie nie ma kłótni, awantur, interwencji policji, uczestnicy nie byli karani sądownie, w środowisku mają dobrą opinię.

Dowód: zeznania uczestniczki P. S. /k.121 akt/;

zeznania świadka M. B. /k.120v akt/;

sprawozdania z wywiadów środowiskowych z miejsca zamieszkania

uczestników /k.4-5, 8-9 akt/;

dane z systemu PESEL-SAD dotyczące uczestników /k.16-17 akt/.

Małoletnia N. S. choruje na astmę oskrzelową, ma problemy gastrologiczne, wadę wymowy, posiada orzeczenie o niepełnosprawności. Małoletni A. S. także cierpi na astmę oskrzelową, do tego ma problemy kardiologiczne, arytmie serca, posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Małoletni są pod stałą kontrolą lekarską, zażywają przepisane leki, matka we właściwy sposób dba o ich proces leczenia. Dzieci z uwagi na stan zdrowia częściej zapadają na choroby układu oddechowego, otrzymują wówczas zwolnienie lekarskie z zajęć szkolnych, czasami przebywają w szpitalu (N. dwa dni w listopadzie 2021 roku oraz kilka dni w maju 2022 roku), w razie pojawiających się duszności od razu pozostają w domu i nie idą do szkoły, jednakże nawet kiedy tylko zgłoszą matce gorsze samopoczucie i chcą zostać w domu uczestniczka przystaje na to i usprawiedliwia im wszelkie nieobecności w szkole. P. S. pilnuje jednak, aby dzieci zdawały do następnej klasy, jest zorientowana, że wystarczą trzy oceny z danego przedmiotu w semestrze i wówczas nawet frekwencja poniżej 50% nie jest przeszkodą do tego aby dzieci nie były klasyfikowane. N. S. ma stwierdzoną dysleksję i dysortografię, poziom jej nauczania był dostosowany do wymagań zgodnie z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej, w klasie ósmej szkoły podstawowej jej frekwencja na zajęciach w ciągu całego roku szkolnego wyniosła 42%. A. S. mimo licznych braków realizacji podstawy programowej i wysokiej absencji nie ma problemów z zaliczaniem materiału kiedy pojawia się w szkole.

Dowód: zeznania uczestniczki P. S. /k.121 akt/;

zeznania świadka M. B. /k.120v akt/;

wniosek o wgląd w sytuację rodziny /k.2 akt/;

sprawozdania z wywiadów środowiskowych z miejsca zamieszkania

uczestników /k.4-5, 8-9 akt/;

dokumentacja leczenia małoletnich A. i N. rodzeństwa S.

/k.23-35, 38-73 akt/;

dokumentacja szkolna małoletnich A. i N. rodzeństwa S.

/k.74-118 akt/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: dokumentów w postaci: wniosku o wgląd w sytuację rodziny /k.2 akt/, sprawozdań z wywiadów środowiskowych z miejsca zamieszkania uczestników /k.4-5, 8-9 akt/, odpisu skróconego aktu urodzenia małoletniego A. S. /k.13 akt/, odpisu skróconego aktu urodzenia małoletniej N. S. /k.14 akt/, danych z systemu PESEL-SAD dotyczących uczestników /k.16-17 akt/, dokumentacji leczenia małoletnich A. i N. rodzeństwa S. /k.23-35, 38-73 akt/, dokumentacji szkolnej małoletnich A. i N. rodzeństwa S. /k.74-118 akt/; ***zeznań świadka***: M. B. /k.120v akt/ a także ***zeznań uczestniczki P. S.*** /k.121 akt/.

Przedstawione dokumenty nie budzą wątpliwości, treść tych dokumentów jest jednoznaczna i jasna, zostały sporządzone w przepisanej formie i przez upoważnione do tego organy, nie noszą śladów manipulacji a ich prawdziwość nie była kwestionowana w toku postępowania, dlatego też Sąd uznał je za wiarygodne.

Sąd dał wiarę ***zeznaniom świadka M. B. /k.120v akt/***, świadek zgodnie ze swoim stanem wiedzy zeznawała w sposób jasny, logiczny i konsekwentny, przedstawiła informacje dotyczące przebiegu nauki szkolnej dzieci uczestników, powtarzających się problemów z frekwencją, brakach w edukacji, podejmowanych działaniach przez szkołę i współpracy z matką małoletnich itp., zeznania te znajdują potwierdzenie w szeregu innych dowodów

zebranych w sprawie, nie były kwestionowane, świadek jako osoba obca nie miała powodów aby celowo podawać nieprawdę, dlatego też Sąd dał wiarę jej twierdzeniom w całości.

Sąd zasadniczo uznał za wiarygodne **zeznania uczestniczki P. S. /k.121 akt/**, uczestniczka opisała w nich sytuację rodzinną i bytową, wzajemne relacje rodziców i dzieci, wypowiadała się na temat problemów zdrowotnych dzieci i ich wpływu na przebieg nauki szkolnej, zeznania te w większości były jasne, logiczne i jednoznaczne, uzupełniały się z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie, jednakże Sąd nie dał wiary twierdzeniom P. S., że wszystkie nieobecności dzieci w szkole były spowodowane ich chorobami, z przedłożonej przez matkę dokumentacji lekarskiej nie wynika, aby małoletni aż tak często chorowali by praktycznie przez połowę roku szkolnego nie mogli być obecni na lekcjach, zdaniem Sądu było to tłumaczenie matki mające na celu uzyskanie korzystnego rozstrzygnięcia w sprawie i oddalenie od siebie jakichkolwiek zarzutów odnośnie możliwych nieprawidłowości w nadzorze nad edukacją szkolną dzieci ze strony rodziców. Mając to wszystko na względzie Sąd dał wiarę zeznaniom uczestniczki w części opisanej powyżej.

Zgodnie z art. 92 kro dziecko pozostaje aż do pełnoletniości pod władzą rodzicielską. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowywania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw, przy czym władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny (art. 95 kro). Natomiast w myśl art. 96§1 kro rodzice wychowują dziecko pozostające pod ich władzą rodzicielską i kierują nim, obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień. Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych (art. 96¹ kro). Z kolei art. 109§1 kro stanowi, że jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia. Sąd może wówczas w szczególności zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, skierować np. rodziców na terapię rodzinną ze wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń (art. 109§2 pkt 1 kro), poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego (art. 109§2 pkt 3 kro), zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej (art. 109§2 pkt 5 kro) czy też powierzyć zarząd majątkiem małoletniego ustanowionemu w tym celu kuratorowi (art. 109§3 kro). Jak podkreśla się w orzecznictwie i literaturze przepis art. 109 kro daje podstawę ograniczenia władzy rodzicielskiej, gdy jest ona wykonywana niewłaściwie i pozwala sądowi opiekuńczemu wydać każde zarządzenie jakiego w danych okolicznościach wymaga dobro dziecka, przy czym zarządzenia te mogą dotyczyć zarówno ochrony interesów osobistych dziecka jak i jego interesów majątkowych. Jedynym przy tym kryterium ich zastosowania jest zagrożenie dobra dziecka, bez względu na to czy zostało to spowodowane zawinionym działaniem rodziców gdyż ingerencja sądu na podstawie tego przepisu nie ma represyjnego charakteru i celem ograniczenia władzy rodzicielskiej jest nie tylko ochrona dziecka, lecz także niesienie pomocy rodzicom dla właściwego wykonywania tej władzy (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2000 r. II CKN 452/00, nie publ.). Obowiązki rodziców małoletnich dzieci wobec szkoły określa między innymi Ustawa o systemie oświaty, która stanowi, że rodzice muszą dopełnić czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły, a także zadbać o to, by dziecko regularnie uczęszczało na zajęcia. Obowiązkiem rodziców jest zapewnienie dziecku warunków, które umożliwią mu przygotowanie się do zajęć szkolnych i nauki poza placówką. Rodzice muszą również powiadomić organy gminy o formie spełniania obowiązku szkolnego przez ich dziecko (a także zmianach w tym zakresie). Rodzice powinni poświęcać czas i uwagę swoim dzieciom tak, aby wzmocnić wysiłki szkoły skierowane na osiągnięcie określonych celów nauczania i wychowania.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w świetle przeprowadzonych dowodów i ustalonego na ich podstawie stanu faktycznego, zdaniem Sądu dobro małoletnich A. i N. rodzeństwa S. nie tylko jest zagrożone ale zostało naruszone i konieczne było w celu poprawy tej sytuacji zapewnienie stosownej pomocy uczestnikom w postaci poddania wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, dzięki czemu Sąd będzie miał wgląd w sytuację małoletnich A. i N. rodzeństwa S. i w każdej chwili będzie mógł podjąć stosowne działania gdyby okazało się, że dzieci bądź uczestnicy wymagają dalszej pomocy. Po pierwsze należy podkreślić, że uczestnicy P. S. i S. S. (1) prawidłowo wywiązują się z podstawowych obowiązków rodzicielskich wobec małoletnich A. i N., dzieci mają

zaspokojone potrzeby bytowe, posiadają bardzo dobre warunki do nauki i wypoczynku, sytuacja finansowa rodziny jest stabilna, ojciec pracuje zawodowo i zabezpiecza byt całej rodziny natomiast matka przebywa w domu i zajmuje się bieżącą pieczą nad dziećmi, w rodzinie nie ma konfliktów, relacje między domownikami są prawidłowe, matka dba o leczenie małoletnich dzieci, stosuje się do zaleceń lekarskich, małoletni mają zapewnione także stosowne do wieku rozrywki itp., dlatego też w tym względzie dobro dzieci nie jest w żadnym stopniu zagrożone. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że od około 4 lat dzieci w sposób bardzo niesystematyczny realizują obowiązek szkolny, ich frekwencja w ciągu roku szkolnego na zajęciach nie przekracza 50%, małoletni w związku z tym mają duże braki w edukacji szkolnej, nie nawiązują bliskich relacji z rówieśnikami w szkole, wprawdzie nie powtarzali dotychczas żadnej klasy ale wynika to wyłącznie z tego, że uczestniczka pilnuje, aby syn i córka w każdym półroczu mieli przynajmniej po 3 oceny z danego przedmiotu tak by byli objęci klasyfikacją. Z oczywistych względów, wobec tego, że ojciec dzieci wykonuje często pracę poza granicami kraju, bieżącą kontrolą sytuacji szkolnej małoletnich zajmuje się matka i to z nią były wielokrotnie przeprowadzane przez nauczycieli Szkoły Podstawowej w P. rozmowy na temat konieczności poprawy tej sytuacji i uświadomienia jej, iż nie dba w wystarczającym stopniu o to, aby zapewnić udział dzieci na zajęciach w szkole. Uczestniczka za każdym razem tłumaczyła małoletnich chorobami, tym, że cierpią na astmę i często mają duszności, przesyłała zwolnienia lekarskie do szkoły, jednakże jak już wyżej podkreślono dzieci aż tak często nie chorują aby pociągało to za sobą niemożliwość ich udziału w zajęciach szkolnych średnio przez ponad połowę roku szkolnego (!). Stan zdrowia małoletnich nie jest też na tyle poważny, aby kwalifikował się do objęcia małoletnich nauczaniem indywidualnym a jedynie stanowi podstawę do zwolnienia ich z zajęć z wychowania fizycznego. Podkreślenia wymaga, że takie podejście rodziców (a zwłaszcza matki) do realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci powoduje, że małoletni wykorzystują sytuację, wystarczy bowiem, że przekażą matce iż czują się trochę gorzej to nie muszą już iść do szkoły i doskonale wiedzą, że uczestniczka wszystkie nieobecności im usprawiedliwi. Matka takim postępowaniem pośrednio wyrządza krzywdę swoim dzieciom, małoletni mają bowiem coraz większe braki w edukacji, nie realizują w pełni podstawy programowej, zaległości w nauce nie są nadrabiane i mogą spowodować w przyszłości nawet nieukończenie przez nich szkoły średniej, jeżeli sytuacja nie ulegnie zmianie. Ponadto rodzice uczą dzieci niewłaściwych postaw, które w dorosłym życiu potem oni sami najprawdopodobniej będą przekazywać swoim pociechom, nie widząc niczego niewłaściwego w nonszalanckim stosunku do realizacji obowiązku szkolnego. Zdaniem Sądu podejście rodziców co do konieczności systematycznego uczęszczania dzieci na zajęcia w szkole jest niewłaściwe, matka ewidentnie prezentuje postawę nadopiekuńczą, chroni dzieci przed poniesieniem konsekwencji nieuczęszczania do szkoły, za każdym razem ich tłumaczy i dodatkowo pilnuje tego, aby małoletni nie powtarzali klas. Stan taki trwa zdecydowanie za długo, rodzice mimo próśb ze strony szkoły, organizowanych spotkań, rozmów, nie zmienili dotychczas swojego podejścia, powodują tym samym, że ich dzieci nie mają możliwości zdobywania wiedzy i nauki w sposób właściwy, zgodny z ich uzdolnieniami, narażają małoletnich na to, że w przyszłości mogą nie skończyć edukacji w szkole ponadpodstawowej, dlatego też niezbędna w tym zakresie jest odpowiednia pomoc i kontrola ze strony osoby fachowej, czyli kuratora sądowego. W ocenie Sądu poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego będzie wystarczającym środkiem oddziaływania co do wykonywania przez P. i S. małżonków S. władzy rodzicielskiej nad dziećmi, pozwoli kontrolować realizację obowiązku szkolnego przez dzieci, sprawdzać z czego rzeczywiście wynikają konkretne nieobecności małoletnich w szkole, wpływać na kształtowanie odpowiednich postaw rodziców i właściwego podejścia do edukacji ich dzieci oraz spowoduje, że dotychczasowe nieprawidłowości jakie pojawiły się w tym zakresie zostaną wyeliminowane a małoletni będą mieli zapewnioną systematyczną możliwość realizacji nauki w szkole. Sąd zobowiązał jednocześnie kuratora sądowego do składania sprawozdań z powierzonego nadzoru raz na trzy miesiące a termin pierwszego sprawozdania wyznaczył na dzień 10 stycznia 2023 r., pozwoli to sądowi opiekuńczemu na wgląd w aktualną sytuację rodziny i sprawowanie kontroli nad przebiegiem współpracy uczestników z kuratorem, dzięki czemu w razie zagrożenia dobra dzieci sąd będzie miał możliwość szybkiego reagowania poprzez wydanie odpowiednich zarządzeń.

Mając powyższe na uwadze i kierując się treścią powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia. Oczywiście nie należy zapominać, że orzeczenie wydane przez sąd opiekuńczy może być, jak większość orzeczeń tego sądu zmienione, jeżeli wymaga tego dobro dziecka (art. 577 kpc).

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art. 520 § 1 kpc.

Sędzia Sądu Rejonowego

/Wojciech Kokociński/